

Pyydettyinä lausumme seuraavaa:

Lakiesitys selkiyttää yksityisiä turvallisuuspalveluista koskevaa lainsäädäntöä ja parantaa esimerkiksi JLV:n oikeusturvaa.

Järjestyksenvalvojan asettaminen korkeakouluihin

Lakiesityksen 28 § järjestyksenvalvojan asettamismahdollisuutta esitetään myös yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin ”yliopisto- ja ammattikorkeakoululaeissa tarkoitettujen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toimipaikoille”.

Nykyisin korkeakoulujen virastomestarit toimivat jokamiehen oikeuksin. Lakimuutos antaisi poikkeavissa tilanteissa paremmat toimintaoikeudet. Koulutus olisi pakollista, joten ammattiosaamisen lisääminen kehittäisi oppilaitosten turvallisuutta. Voimankäyttövälineiden lisääminen virastomestareiden haltuun ei ole kannatettavaa.

Koulujen omilla järjestyslain mukaisilla järjestyksenvalvojilla (JLV) ei lakimuutoksen mukaan ole turvallisuusalan elinkeinolupapakkoa. Tämä on myönteinen seikka ja ennaltaehkäisee byrokratiaa. Myös vastaavaa hoitajaa ei kouluilla välttämättä tarvita, joten tästäkin syystä luvanvaraisuutta ei tarvita.

JLV:n asettaminen vaatisi lain mukaan poliisin hyväksynnän. Alueen rajaaminen selkeästi on tarpeellista samoin kuin kauppakeskuksissa. Tämä helpottaa työntekijän ymmärrystä toimialueesta. Lainsäädännössä tulisi selkeästi mainita JLV:n asettamista pikaisesti esimerkiksi uhkatilanteissa kouluille. Mikäli poliisin hyväksyntä tarvitaan, ehditäänkö henkilö hankkia paikalle tarpeeksi nopeasti? JLV:n oikeudet olisivat tällöin käytössä ja loisi turvallisuuden tunnetta henkilöstölle ja oppilaille.

Raportointivaatimus on hyvä sillä viranomaisten ja varsinkin koulun johdon tulee olla selvillä päivittäisistä ongelmista

Ongelmia tulee siitä, että Lakiesityksen 28 § muotoilu sulkee kuitenkin pois koulutuskuntayhtymien ylläpitämät oppilaitokset. Esimerkiksi matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti ei istu kyseisen muotoilun alle. Muotoilu aiheuttaa tulkintaongelmaa myös yksityisten korkeakoulujen, pelastusopiston, pelastuskoulun ja yksityisten tutkimusinstituuttien osalta sekä säätiökorkeakoulujen osalta. Ammattikorkeakoululakia sovelletaan opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin ammattikorkeakouluihin. Kuitenkaan esimerkiksi Ahvenanmaalla toimiva Högskolan på Åland ei ole OKM:n toimialaan kuuluva eikä myöskään Poliisiammattikorkeakoulu. Myös peruskoulujen järjestyksenvalvonnasta käydään voimakasta keskustelua. Tässä lakimuutoksessa tulisi mahdollistaa järjestyksenvalvoja myös peruskouluihin erityisen perustellussa tilanteessa (uhkatilanne). Peruskouluissa on myönteisiä kokemuksia vartijan asettamisesta väliaikaisesti poikkeavan tilanteen ajaksi (esimerkiksi takkeja viilletty tai ilkivaltaa tehty).

Järjestyksenvalvojan käyttö olisi erityinen poikkeus nopeissa uhkatilanteissa.

Oppilaitosten tarkka osoittaminen laissa ei siis ole tarpeellista vaan oppilaitoksen johtajan tulisi voida esittää (ja poliisin luvalla saada) järjestyksenvalvojan oppilaitokseen. Korostettakoon kuitenkin, että järjestyksen turvaaminen kouluissa on ensisijaisesti koulun henkilökunnan ja poliisin tehtävä.

28.2.2013

Valtakunnan rajat ylittävä toiminta

Valtakunnan maaraja-alueilla rajat ylittävä vartioimis- ja järjestyksenvalvontatoiminta tulee kasvamaan lähitulevaisuudessa. Tätä edesauttaa muun muassa uusien kauppakeskusten syntyminen valtakunnan rajoille. Seikka korostuu erityisesti Lapissa jossa on meneillään useita raja-aluehankkeita Suomen ja Ruotsin rajalla (esimerkiksi Tornio-Haaparannan kauppakeskus) sekä Suomen ja Norjan rajalla.

Yksityisiä turvallisuuspalveluita koskevan lainsäädännön eroavaisuudet maiden välillä vaikeuttavat toiminnanharjoittamista käytännön tasolla raja-alueella. Mainittakoon esimerkkinä, että Ruotsissa voi suomalainen vartioimisliike tehdä väliaikaisen tehtävän kun ilmoitetaan etukäteen Ruotsin poliisihallitukseen. Suomessa tämä ei onnistu. Käytännön ongelmia tulee myös kun vartijat saattavat päämiehen Ruotsista Suomeen. Vartijat muuttuvat tavallisiksi siviileiksi henkilösuojaustehtävissä. Vaihdon täytyisi tapahtua rajalla (suomalainen vartija kuljettajaksi), mikä onnistuu käytännössä vain jos vartioimisliikkeet ovat samaa ketjua.

Rajat ylittävä ammattimainen eurokäteisen maantiekuljetus (joka direktiivin kautta on saatettu voimaan) ei ole Suomessa relevantti (kuten HE:ssä todetaankin) koska koskee maarajojen yli saman vuorokauden aikana tapahtuvaa eurojen kuljetusta. Mutta samalla tunnustetaan, että arvokuljetustehtävänä voitaisiin pitää muunkin kuin erityisen arvokkaan omaisuuden kuljettamista. Edellytyksenä olisi vain se, että turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan toimeksiantaja olisi antanut toimeksiannon kuljetettavana olevan omaisuuden vartioimisesta sen arvosta riippumatta. Kyseessä voisi olla vaikkapa erityisen arvokkaat taulut. Maarajan yli Lapissa tapahtuvat tällaiset arvokuljetustehtävät tulisi mahdollistaa sujuvaksi. Nykyinen lainsäädäntö on tässä kohden epäselvä. Arvokuljetus esimerkiksi Luulajaan ei ole säännönmukaisesti laillista ja Ruotsista Suomeen pitää olla ruotsalainen yritys. Toiminnan pitää nykyisin mukaan olla tilapäistä, lyhytaikaista. Lainsäädännön ei kuitenkaan tulisi tarpeettomasti vaikeuttaa suomalaisen elinkeinoluvan haltijan toimintaa mutta samalla tulee laatia selkeät säännöt tämän rajat ylittävästä toiminnasta.

Rajalla sijaitsevan kauppakeskuksen osalta ollaan myös harmaalla alueella. Esimerkiksi Tornio-Haaparanta –rajalla säädellään kauppakeskustoimintaa valtiosopimuksella. Tällä hetkellä joudutaan kysymään, mikä vartioimisliike toimii ns. ykkösvartijana ja miten se hyväksytetään toimimaan kummankin maan alueilla (voimankäyttö, voimankäyttövälineet, sovellettava lainsäädäntö, yms.).

Rovaniemellä 28.2.2013

Outi Hyry-Honka
vs. rehtori